

NIEKOĽKO ZÁHAD NARAZ

ZNIE TO AKO
KLIŠÉ, ALE AK
OBOHACUJEME
SEBA A INÍ NÁS, JE
TO NAJVIAAC

V živote Voices sa dejú všakovakosti. Tak ako každému a všade. Tešíme sa a trápime, prekvapujeme a nestačíme sa diviť. Sinusoida života každého z nás sa spája so sinusoidami života ľudí naokolo. Je ich stále viac a to nás naplňa pocitom zmysluplnosti našej existencie. Znie to ako kliše, ale ak obohacujeme seba a iní nás, je to najviaaac. Naše Voices Live naberajú na obrátkach a každá z nich nás necháva v nemom úžase. Koľko je okolo nás skvelých a obdivuhodných ľudí!? Aha, a zase jeden! Gejza Dezorz. Povieťe si, to čo je za meno... Stretnete ho a okamžite pochopíte, že je veľkou záhadou. Prijemný, sympatický, potetovaný a nečitateľný.

Často sa o tebe uvádza, že po starom otcovi si cigán bretonského pôvodu. Čo to pre teba znamená?

Dedo Jacques Dezorz bol cigánsky kolotočiar, ktorý počas druhej svetovej vojny ušiel z Francie, chvíľu aj sedel a tvrdo pracoval v tábore niekde v Nemecku... potom prišiel na Slovensko a priamo do SNP. Bojoval, prežil vojnu a potom našiel babku a narodila sa moja mama. Osud našiel na Slovensku. A to absolútne definitívne! V 1948 išiel do lesa na drevo a stúpil na mínu. Zbierali ho celý deň.

Zdedil si po ňom divokosť v srdci?

O Bretónoch sa hovorí, že sú to tvrdí, vetrom ošľahaní, pracovití ľudia. O cigánoch, že sú emotívni až fatalistickí. Ja som asi taký mix, ale starí ľudia, ktorí môjho deda poznali, vravia, že som celý On. Ešte aj tie kerky.

Si jeden z Košičanov, ktorí sa rozhodli žiť v Bratislave. Prečo?

V Bratislave žijem už asi 10 rokov. Ak nie viac... žiaľ, toto je jeden z veľa faktov, ktoré vôbec neriešim, lebo môj lenivý mozog nerieši veci, ktoré nemusí. Milé bolo, keď mi vtedy pred rokmi pri jednom nočnom, akože alkoholickom výjazde, jeden spolužiačik herec z Považskej Bystrice (mimočodom bratranec mladého režiséra filmu o živote v Bratislave a synovec slávneho herca z SND), dal otázku, či tam v Košiciach máme aj divadlo. Ja som mu zabil, že aj električky... Takže som, ako si poniektorí ľudia, a to nielen z Bratislavy, myslia, zliezol zo stromu a prišiel na rebriniaku do Košíc:) Absolvoval som VŠMU a zostal som tu, keďže som v rodných Košiciach nenašiel možnosti realizácie.

A je ti v Bratislave dobre?

Dobre mi je všade tam, kde mám prácu, ktorá ma baví. A ak sú tam aj ľudia, ktorých mám rád a strechu nad hlavou, je to najsamfasa. Nehovorím, že sa mi v Bratislave nepáči. Je tu pekne. Hlavne cez víkendy:) Hotové mesto duchov.

Prečo si sa rozhodol venovať réžii? Je to práca, ktorá ťa naplňa?

Už na „šupke“ v Košiciach som pochopil, že jeden rozmer je mi primálny a priúzky. Robili sme divadelné happenings, performance a krátke bizarné intermedialne tvary. Dostal som sa na VŠMU, na úplne mimoprúdový odbor réžia bábkového divadla a potom som sa vydal na cestu, ktorá je veľmi kľukatá a z ktorej niet návratu... Je to úžasná práca, alebo ak chceš, tak profesia. Žiaľ, má oveľa viac negatív než iba benefity, ktoré k tejto profesii patria. To si laik ani neuvedomuje. Nebudem hovoriť o úskaliach a problémoch pri vykonávaní tejto profesie, ak to chce človek robiť na úrovni... Réžia je naozaj tímová práca. Nie je to práca pre introverta. Napríklad maliar sedí v ateliéri so svojim plátnom a víziou. Všetko je iba na ňom a na veľkosti jeho talentu. Réžisér (najmä filmový, televízny) je generál armády umeleckých a technických pracovníkov, ktorí majú mená, charaktery, emócie, názor a nad ním často stoja producenti, manažéri a podobne... Ale aj napriek mojej introvertnej povahe ma táto práca naplňa a žijem sa ňou.

V tebe sa snúbi niekoľko záhad naraz – režíruješ seriály, reklamy, rozhlasové hry, divadelné predstavenia pre deti i dospelých. Ale naozaj sa mi páči tvoja úloha principála Dezorzovoho lútkového divadla. Čo bolo impulzom k jeho založeniu? Na akých princípoch táto kompnia vlastne funguje?

Impulz bol môj kamarát, priateľ a kolega scénograf Von Dubravay. Ja som na vysokej škole veľmi trpel. Študoval som odbor, na ktorý sa všetci spolužiaci, dnes uznávaní a renovovaní herci, režiséri, dramaturgovia pozerali s dešpek- tom. Bol som v ročníku dokonca jediný poslucháč, keďže je bábkarská réžia asi úzky profil... a mal som možnosť spoznať históriu a krásu tohto divadelného žánru, ktorý nikdy nebol pre detského diváka. Ono tí starí kočovní bábkari, showmeni, cirkusanti, artisti, kúzelníci boli súčasťou života našich predkov. Keď prišlo lútkové divadlo do mesta či dediny, bola to veľká *celebration*. A produkcie, ktoré sa vtedy po krčmách a námestiach hrali, boli identické s dnešnými trilermi, hororami, akčákmi či inými drámami. Veď TV ani kino ešte neexistovali. A toto bol úžasný svet dobrodruhov, podvodníkov, cigánov, hrdlozov a veľkých umelcov. Koho by to neprítahovalo?

Preto si si vytvoril bábkarskú kompniu?

Na školu prijali chlapca, ktorý sa plížil chodbami, nikto ani nevedel, že existuje. Proste zjavil sa Von Dubravay – potomok schudobnelých šľachticov a dobrý človek. Jeho prácu som poznal už dávnejšie, pretože sa na školu hlásil už po niekoľkokrát a ja som mal možnosť jeho robotu vidieť pravidelne a už som vedel, že ho musím mať. Prijali ho a po nejakom čase som ho na nejakom festivale opil a ulovil. Dnes je to už renomovaný scénograf, ktorý robí nielen pre slovenské divadlá, ale všade naokolo vo svete a dokonca jeho cesta smeruje až do dalekej Ameriky, rodiska slávneho Sama Codyho/Buffalo Bila. Dúfam, že tam uspeje a dostane sa tam, kam patrí. Do veľkého Hollywoodu. Takže slovo dalo slovo a vzniklo naše Dezorzovo lútkové divadlo. Je to divadlo, v ktorom inscenujeme tak, ako chceme a čo chceme. V duchu starých tradícií, ktoré si treba čítať, a zároveň divadlo s novým obsahom. Keďže žijeme v 3. tisícročí. Už ako študent som inscenoval a režíroval svoje texty v štyroch z piatich slovenských bábkových divadiel. Do niektorých som sa vrátil aj po druhýkrát a mal som možnosť spoznať nielen tvorbu, ale aj dramaturgiu, názory týchto divadiel. A bol som a aj naďalej som zhnusený naivitou, infantilitou a úzkopsým elitárstvom umeleckých pracovníkov, ktorí produkujú nezmysel za nezmyslom za naše dane a ešte sú presvedčení správnosťou svojho umeleckého snaženia. Tak sme si povedali, že keď nás nechcú v týchto trápnych skupinkách a mikrosvetoch, urobíme si svoj svet a s naším pohľadom na bábkové divadlo, ktoré si v prvom rade musí čítať tradíciu a diváka.

A dokážeš povedať, čo ťa teda baví najviac – režírovať seriály, divadelné, rozhlasové hry či reklamy?

Ťažká otázka. Baví ma to, čo momentálne robím. Klamal by som, keby som povedal, že reklama ma nebaví. Tento odbor ma baví najviac. Môžem si vyskúšať nové technológie, postupy, čo je podobné aj pri tvorbe videoklipov. Baví ma to hlavne aj preto, lebo pri realizácii reklamných spotov sa stretnú ľudia, ktorí sú profíci. Ale to isté platí aj pri ostatných odvetviach. Či ma baví viac film ako televízia? Film som doposiaľ žiaden nenatočil. Jeden, teda horor Fabrika smrti, je vo fáze nakrúcania a je to tiež obrovská zábava, no aj zodpovednosť. Druhý thriller The Jeskero Nilaj je vo fáze priprav... ďalší je zatiaľ iba v námetovej rovine. Je krásne nakrúcať filmy. No peniaze na ne sú niekde v budúcnosti... to je súčasný stav. Isto sa to zmení. Hádám čoskoro... aby sme sa toho aj dožili:) Seriály sú tiež zaujímavá práca, no skôr z hľadiska

Zhora nadol, zľava doprava Egon Bondy aka Artista / Bábková hra Aladára Hrcu Perun, Hrom bezbožných / Hubert Krejčí: Desperandula, strašlivá dcéra či spravodlivá spláta pýchy i mŕmavej nádharnosti / Gejza Dezorz pri Fabrike smrti

profesionalita a remesla. Rozhlasové hry už nerobím, pretože ponuky už nechodia:) A bábkové divadlo je relax, oddych, koníček... nie je to síce to, čo by som chcel, aby bolo. Ale snáď raz, keď natočím veľa filmov a budem bohatý filmový režisér, kúpim veľké šapito, niekoľko tirákov, aparatúru, zaplatím artistov a budeme robiť krásne produkcie, ktoré ľuďom aspoň na krátku chvíľu sprostredkujú krásu cirkusu a bábkového umenia. Bez ohľadu na to, či tí diváci budú z Uble alebo z Bratislavy...

A na ktorý zo svojich projektov si obzvlášť hrdý?

Hm. Povieť to takto – za nič, čo som robil alebo robím, sa nehanbím.

Veríš na zázraky?

Zázraky existujú. A budú existovať, pokiaľ ľudia budú veriť. Ak človek stratí vieru, stane sa tieňom. Naivne povieť, že zázrak je nalomenie stavu a deštrukcia zdanlivo totálneho. Zázrak je život.

Čo ťa v živote prekvapuje?

Nič. Nie som storočný sivovlasý mudrc, ale viem, že ma už nič neprekvapí. Ľudia sú takí, akí sú, a jediné, čo môže zodvihnúť moje obočie, je prejav krásneho ducha a talentu.

A fascinuje ťa niečo?

Veľa vecí a úkazov. Najmä však príroda, debilní politici a hlúpi ľudia.

Sprevádzajú tvoj život vzory, idoly?

Môj vzor je Ježis Kristus.

V čom konkrétne?

Veril v človeka. Veril v dobro a v lásku. A toto je dôležité, dané a nemenné. Upozorňujem, že nie som žiaden sektár ani náboženský fanatik.

Pracuješ s talentovanými ľuďmi?

Áno. A ďakujem Bohu, že môžem s nimi pracovať. Niekedy sa nájdu aj amatéri, ale to je daň úspechu:)

Na októbrovej Voices Live sme spolu hovorili o tvom aktuálnom projekte – prvom slovenskom horore Fabrika smrti: mladá krv (videorozhovor sa dá pozrieť na www.voices.sk/Fabrika_smrti). Prečo si sa rozhodol režírovať žáner, ktorý v slovenskej kinematografii nemá tradíciu?

Aj keď nie som extrémny fanúšik tohto žánru, mal som k nemu vždy veľmi blízko. Prišlo to prirodzene. A som aj drzý a tvrdohlavý. A ak sa nám Fabrika smrti podarí pekne natočiť, pošlám na plátna v potrebnej kvalite a na svetovej úrovni, bude to úspech. Potom sa možno brána otvorí a žánrových projektov bude na Slovensku vznikať viac. Ak sa toto podarí, splnili sme svoju úlohu.

Na svete je sedem divov sveta... vieš o nejakom ôsmom? Žena.

Som udivená a ďakujem.

TEXT ANDY GAJDOŠOVÁ / FOTO JÚLIUS DUBRAVAY, PETER KORČEK, BALEVAS

WWW.VOICES.SK

